

Barcelona avui en dia - Robert Robert

Per primera vegada, el lector pot accedir amb fidelitat als vint-i-set textos publicats per Robert Robert entre 1865 i 1866 a *Un tros de paper*. Ara bé: ¿quin sentit té reeditar un grapat d'articles costumistes escrits fa tants anys més enllà dels legítims interessos dels especialistes? Doncs bé, hi ha, en primer lloc, la gràcia d'accedir directament, sense historiador interposat, a la vida quotidiana dels barcelonins del vuit-cents. Hi ha, en segon lloc, la llengua vivíssima, és a dir, impura, que utilitza l'autor en aquells anys en què Pompeu Fabra no havia nascut i el català vagava a la bona de Déu. I hi ha, en tercer lloc, l'interès literari dels articles, benintencionats i anecdòtics. El més interessant és, de lluny, l'opció lingüística.

És possible que al lector actual li commogui que els errors gramaticals més populars s'hagin mantingut amb fidelitat al llarg d'un segle i mig. D'altra banda, els lingüistes hauran d'explicar algun dia com és que la llengua dels barcelonins de 1860 sona ara tan rural. Paraules com *puesto*, *enraderir*, *boranit*, *fandilles*, *allavors*, *moïment*, *aixins*, vives tot just a la Catalunya profunda, apareixen amb naturalitat als diàlegs de *Barcelona avui en dia*. I és que aquella ciutat era, més que un barri, un poble: una visita al Passeig de Gràcia –aleshores en construcció– o a “l'Ensanxe” assolia categoria d'excursió.

Els millors quadres de Robert Robert són els que reproduïen converses: l'autor se'ns mostra no només com un excel·lent recopilador de locucions i frases fetes, sinó com un bon observador del que avui s'anomena la gestió de la conversa: els excursos, les interrupcions, les redundàncies i fins les relacions de dominació entre els parlants apareixen amb una espontaneïtat que sens dubte podria fer envermellir alguns guionistes de sèries de producció pròpia i aliena.

Com van demostrar Ferran Toutain i Xavier Pericay, la literatura catalana contemporània es mou a partir de dos pols: el més acostat a la parla, que va de Robert Robert a Josep Pla passant per Emili Vilanova, i el que tendeix a la verborrea jocfloralesca i que més tard prolonga pomposament l'estil d'Eugeni d'Ors. La reedició de *Barcelona avui en dia* i, a un altre nivell, de *La xava*, de Juli Vallmitjana, sembla respondre a una revitalització de la primera línia.